

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

III/2365/2024.

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 39. § (1) bekezdés a) pontjának „a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de” fordulata alaptörvény-ellenes, ezért azt a hatálybalépésére visszamenőleges hatállyal, 2023. július 22. napjával megsemmisíti.

A megsemmisítést követően a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 39. § (1) bekezdése a következő szöveggel marad hatályban: „A gyermekek otthongondozási díjára való jogosultság – a 38. §-ban a gyermekre meghatározott feltételek teljesülése esetén – a szülőn kívül a gyermek más, a gyermekkel közös háztartásban élő hozzátartozója [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont] számára is megállapítható, ha

a) a szülő meghalt, vagy a gyermek állandó és tartós gondozásában saját egészségi állapotára figyelemmel akadályozottá vált, vagy
b) a szülő szülői felügyeleti a Ptk. 4:186. § (1) bekezdés a), c), e) vagy h) pontja vagy a 4:186. § (2) bekezdése alapján szünetel, illetve azt a bíróság megszüntette.”

2. Az alaptörvény-ellenessé nyilvánított és megsemmisített rendelkezés nem alkalmazható a Miskolci Törvényszék előtt 17.K.700.517/2024/2. számon folyamatban lévő ügyben, továbbá valamennyi, bármely bíróság előtt folyamatban lévő, ugyanilyen tárgyú ügyben.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Indokolás

I.

- [1] 1. A Miskolci Törvényszék bírója (a továbbiakban: indítványozó) az előtte folyamatban lévő 17.K.700.517/2024. számú, közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indított peres eljárásban az eljárás felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szocvtv.) 39. § (1) bekezdés *a*) pontjának „a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de” szövegrésze alaptörvény-ellenességét állapítsa meg, azt semmisítse meg, és rendelje el a megsemmisített jogszabályi rendelkezésnek az indítványozó előtt folyamatban lévő egyedi ügyben történő alkalmazása kizárását. Az indítvány szerint a Szocvtv. támadott rendelkezése ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével.
- [2] 2. Az alapügyben megállapított, jelen bírói kezdeményezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint a súlyosan fogyatékos (látássérült, hallássérült, értelmi sérült) gondozott szülei elhunytak, a szülők halálakor az akkor még kiskorú gondozott részére gyámul az Alkotmánybíróság eljárására okot adó peres eljárás felperese (a gondozott nagynénje) került kirendelésre, aki a gondozottat immáron 34 éve saját háztartásában neveli, gondozza. A gondozottat a Siófoki Járásbíróság 2020. szeptember 19. napján jogerőre emelkedett ítéletével cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezte, gondnokul ugyancsak az alapügy felperesét jelölte ki.
- [3] Az alapügy felperese 2024. január 31. napján kérelmet terjesztett elő a Heves Vármegyei Kormányhivatal Gyöngyösi Járási Hivatalánál gyermekek otthongondozási díjára (a továbbiakban: gyod) való jogosultság megállapítása iránt. A járási hivatal az alapügy felperesének kérelmét HE-04/ESZEUR/00466-7/2024. számú határozatával elutasította, tekintettel arra, hogy bár a felperes a gondozott nevelőszülője, és ekként számára adott esetben a súlyosan fogyatékos gyermekre tekintettel a gyod folyósítható lehetne, azonban a gyermek szülei meghaltak, és a Szocvtv. 39. § (1) bekezdés *a*) pontjának megfelelően a vér szerinti szülők ellátásra való jogosultságát korábban nem állapították meg, ami jelen esetben az ellátás folyósításának egyik jogszabályi feltétele.
- [4] Az alapügy felperese a határozattal szemben keresetet terjesztett elő, melyben arra hivatkozott, hogy az Alkotmánybíróság az 5/2023. (VI. 6.) AB határozatában (a továbbiakban: Abh.) a Szocvtv. 39. § (1) bekezdésének „a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de” fordulata alaptörvény-ellenességét megállapította és azt megsemmisítette, ám azt a jogalkotó utóbb visszaírta a törvénybe, újra alaptörvény-ellenessé téve azt.
- [5] 3. Az indítványozó szerint a Szocvtv. 39. § (1) bekezdés *a*) pontjának támadott fordulata ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével, az alábbiak szerint. Az indítványozó szerint az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már megállapította a Szocvtv.

39. § (1) bekezdése támadott fordulatának alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelme miatt, azonban az Abh. meghozatalát követően a jogalkotó a 2023. évi LX. törvénnyel ismételten a Szocvtv. szövegébe építette az Alkotmánybíróság által már alaptörvény-ellenesnek talált és megsemmisített jogszabályi fordulatot, a módosító törvény indokolása pedig semmilyen magyarázatot nem ad arra, hogy miért kerül ismételten bevezetésre a korábban megsemmisített fordulat.

- [6] Az indítványozó álláspontja szerint az Abh.-ban tett megállapítások (a vonatkozó jogszabályi fordulat teljes egyezőségére tekintettel) maradéktalanul felhasználhatóak a jelen ügyben is, és ennek megfelelően a Szocvtv. támadott rendelkezésének alaptörvény-ellenessége az Abh.-ban foglalt indokolással ismételten megállapítható. Eszerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése alkalmazása szempontjából homogén csoportnak a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 8:1. § (1) bekezdés 2. pontjában foglalt azon hozzátartozók tekinthetők, akik a gyermekkel közös háztartásban tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket nevelnek. Ezen homogén csoporton belül a jogalkotó a 2023. évi LX. törvény elfogadásával ismételten különbséget tett aszerint, hogy a gyod igénylésére a szülők halálát vagy akadályozottságát követően, illetőleg a szülői felügyeleti jog szünetelésekor vagy megszüntetésekor került sor, anélkül, hogy a különbségtételre a jogalkotó bármilyen magyarázatot adna. A Szocvtv. támadott fordulata azt eredményezi, hogy a jogszabály hátrányosan megkülönbözteti azon gondozott személyeket, illetőleg gondozóikat, ahol a vér szerinti szülő eredetileg nem igényelte a gyod-ot, és meghalt, illetőleg a gyermek gondozásában akadályozottá vált. Az indítványozó (az Abh.-ra is visszautalva) kiemelte: az alapügy felperese egy olyan körülmény fennállása folytán esett ki a jogosultak köréből, melyre ráhatása nem volt, az a vér szerinti szülők halála miatt utólag sem orvosolható, miközben az alapügy felperese éppen ugyanúgy ápolja, gondozza a saját háztartásában a súlyosan fogyatékos gondozottat, mint azon más közös háztartásban élő hozzátartozók, akiknek az esetében a vér szerinti szülők ellátásra való jogosultságát korábban megállapították, vagy ahol a szülői felügyeleti jog megszüntetésre került. Az indítványozó álláspontja szerint ez a megkülönböztetés változatlanul önkényes, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével ellentétes, egyezően azzal a korábbi szabályozással, melynek alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság az Abh.-ban megállapította.

II.

- [7] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezése:

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.”

- [8] 2. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény indítvánnyal érintett rendelkezése:

„39. § (1) A gyermekek otthongondozási díjára való jogosultság – a 38. §-ban a gyermekekre meghatározott feltételek teljesülése esetén – a szülőn kívül a gyermek más, a gyermekkel közös háztartásban élő hozzátartozója [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont] számára is megállapítható, ha

a) a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekekre tekintettel korábban már megállapították, de a szülő meghalt, vagy a gyermek állandó és tartós gondozásában a saját egészségi állapotára figyelemmel akadályozottá vált, vagy

b) a szülő szülői felügyeleti joga a Ptk. 4:186. § (1) bekezdés a), c), e) vagy h) pontja vagy 4:186. § (2) bekezdése alapján szünetel, illetve azt a bíróság megszüntette.”

III.

- [9] A bírói kezdeményezés megalapozott.
- [10] 1. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította.
- [11] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírói kezdeményezés az Abtv. 25. §-ában és 52. §-ában előírt feltételeknek eleget tesz (vö. 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [8]–[24]; 2/2016. (II. 8.) AB határozat, Indokolás [26]–[28]; 3064/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [8]–[13]). A támadott jogszabályi rendelkezést az eljárásban alkalmazni kell, az eljárás felfüggesztése (az Alkotmánybíróság Főtitkárának hiánypótlási felhívását követően) megtörtént, az indítvány az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, továbbá alkalmazási tilalom kimondására irányul. Az indítvány az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben a határozott kérelem követelményét teljesíti.
- [12] 2. A jogalkotó a gyod intézményét az egyes szociális, gyermekvédelmi tárgyú, valamint egyéb kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi CXVII. törvénnyel, 2019. január 1. napjától kezdődő hatállyal vezette be. A törvény jogalkotói indokolása szerint „a súlyos fogyatékos, vagy tartós betegség miatt önellátásra képtelen gyermekekről való gondoskodás alapján határozza meg a családok

működését, és az esetek jelentős részében azzal jár, hogy a gondozást végző szülő évtizedekig nem tud visszalépni a munkaerő-piacra, így nem tud keresőtevékenységet folytatni sem. Méltányolva azt a terhet, amit a családnak egy tartósan beteg, súlyosan fogyatékos gyermek nevelése jelent, a súlyos fogyatékoságából, tartós betegségéből adódóan önellátásra képtelen gyermekükről gondoskodók számára létrehozásra kerül a gyermekek otthongondozási díja. Az ellátás a törvény szerint a gyermek életkorára tekintet nélkül nyújtható az őt ápoló szülőnek.” A törvény indokolása szerint az ellátást főszabály szerint csak a vér szerinti, illetve az örökbefogadó szülő veheti igénybe. „Egyéb hozzátartozó csak a szülő halála esetén válhat jogosulttá az ellátásra, illetve akkor, ha a szülő egészségi állapotából adódóan nem tudja gyermeke ápolását tovább ellátni, a szülő felügyeleti joga szünetel, vagy bírósági által megszüntetésre kerül.”

[13] Azaz, a jogalkotó szándéka szerint a gyod (i) a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek saját háztartásban történő nevelését, gondozását ismeri el és honorálja; (ii) a gyermek életkorára tekintet nélkül; (iii) főszabály szerint a gyermek vér szerinti vagy örökbefogadó szülője számára; azonban (iv) a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő meghatározott okokból történő kiesése esetén (halál, a gyermek állandó és tartós gondozásának akadályozottsága a szülő egészségi állapota miatt, szülői felügyeleti jog szünetelése, szülői felügyeleti jog megszüntetése) a gyermekkel közös háztartásban élő hozzátartozó is jogosult lehet az ellátásra.

[14] 3. Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban a gyod-ra való jogosultság feltételei közül „a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de” fordulata alaptörvény-ellenességét vizsgálta, és azzal összefüggésben az alábbi megállapításokat tette.

[15] A gyod szabályozásának hátrányos megkülönböztetés tilalmának sérelme miatti alkotmányossági vizsgálata szempontjából az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése a releváns alaptörvényi rendelkezés (Abh., Indokolás [14]). Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szempontjából homogén csoportnak mindazon, a Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozók tekinthetők, akik a gyermekkel közös háztartásban tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket nevelnek, a szülő pedig objektív módon nem tudja a gyermeket nevelni, vagy pedig arra nem jogosult (Abh., Indokolás [17]). A Szocvtv. korábban hatályos rendelkezése az ily módon megállapított homogén csoporton belül azért valósított meg tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerű ok nélküli, azaz önkényes különbségtételt, mert egyes esetekben a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket a saját háztartásában ténylegesen gondozó hozzátartozó annak ellenére nem válhatott jogosulttá a gyod-ra, hogy az ellátást a szülő nem vette (nem vehette) igénybe, ráadásul a szülő gyod-ra való jogosultsága hatósági megállapításának elmaradása még csak szülői önhibát sem feltételezett (így például a szülő cselekvőképtelensége vagy halála esetén, illetőleg akkor, ha a gyod-ra való jogosultságot megalapozó egészségi állapot csak utóbb

kerül megállapításra). Ráadásul ezen feltétel teljesülésére a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket a saját háztartásában gondozó hozzátartozónak semmilyen ráhatása nem volt (hiszen azt csak a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő teljesíthette még azt megelőzően, hogy a hozzátartozó megkezdte a gyermek saját háztartásában való gondozását), és az adott esetben (például a szülő halála esetén) utólag sem volt pótolható (Abh., Indokolás [20]). Az Alkotmánybíróság ezért az Abh.-val a Szocvtv. 39. § (1) bekezdésének „a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de” fordulatát *ex nunc*, 2023. június 6-i hatállyal megsemmisítette.

- [16] 4. Az Abh. meghozatalát megelőzően, 2023. május 16. napján került benyújtásra a Kormány nevében „A szerencsejáték szervezéssel és az elektronikus ügyintézésel összefüggő, valamint egyes törvényeknek a jogrendszer koherenciájának erősítése érdekében történő módosításáról” szóló, T/4027. számú törvényjavaslat (a továbbiakban: Törvényjavaslat). A Törvényjavaslat 21. §-a a Szocvtv. egyes rendelkezéseinek módosítását tartalmazta, a Törvényjavaslat indokolása szerint ezen módosítások kizárólag „nyelvhelyességi pontosítások” voltak. A Törvényjavaslat (annak benyújtáskori szövegváltozata szerint) a Szocvtv. jelen bírói kezdeményezéssel érintett 39. §-át mindössze annyiban kívánta módosítani, hogy a 39. § (1) bekezdésében az „illetve” szövegrész helyébe a „továbbá” szöveg lépett volna.
- [17] A Törvényjavaslathoz az Országgyűlés Törvényalkotási Bizottsága 2023. június 29. napján egy összesen 38 módosítópontból álló módosító javaslatot terjesztett elő. A 17. módosítópont a Szocvtv. 39. § (1) bekezdésének újrakodifikálását javasolta, az utóbb az Országgyűlés által elfogadott módon. A módosítópont indokolása szerint „A módosító javaslat a gyermekek otthongondozási díjának a hozzátartozó részére történő megállapítására vonatkozó rendelkezést pontosítja olyan módon, hogy abban az esetben, ha a szülő szülői felügyeleti joga a Ptk. 4:186. § (1) bekezdés a), c), e) vagy h) pontja vagy a 4:186. § (2) bekezdése alapján szünetel, illetve azt a bíróság megszüntette, a megállapításra szülői előzményjogosultság nélkül is lehetőség legyen.”
- [18] Az Országgyűlés a szerencsejáték-szervezéssel és az elektronikus ügyintézésel összefüggő, valamint egyes törvényeknek a jogrendszer koherenciájának erősítése érdekében történő módosításáról szóló 2023. évi LX. törvényt 2023. július 4-i ülésnapján fogadta el, a Szocvtv. 39. § (1) bekezdése vonatkozásában a Törvényalkotási Bizottság módosító javaslatával egyező tartalommal. A törvény vonatkozó rendelkezésének indokolása ugyancsak teljesen azonos a Törvényalkotási Bizottság által megfogalmazott indokolással. A 2023. évi LX. törvény Szocvtv. 39. § (1) bekezdését módosító 21. §-a 2023. július 22. napján lépett hatályba.
- [19] A Szocvtv. 2023. július 22. napjától hatályos 39. § (1) bekezdése értelmében gyod-ra a gyermekkel közös háztartásban élő hozzátartozó akkor válhat jogosulttá, ha „a) a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már

megállapították, de a szülő meghalt, vagy a gyermek állandó és tartós gondozásában a saját egészségi állapotára figyelemmel akadályozottá vált, vagy *b*) a szülő szülői felügyeleti joga a Ptk. 4:186. § (1) bekezdés *a*), *c*), *e*) vagy *h*) pontja vagy 4:186. § (2) bekezdése alapján szünetel, illetve azt a bíróság megszüntette.” Azaz, a jogalkotó az Abh. meghozatalát követően a gyod-ra való jogosultság feltételei körében „a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították” fordulataként „írta vissza” a Szocvtv.-be, hogy az azokra az esetekre vonatkozik, amikor a szülő meghalt vagy a gyermek állandó és tartós gondozására saját egészségi állapotára figyelemmel akadályozottá vált. Nem feltétele ugyanakkor a gyod hozzátartozó általi igénylésekor a szülő ellátásra való jogosultságának megállapítása akkor, ha a szülő szülői felügyeleti joga szünetel vagy azt a bíróság megszüntette.

- [20] A jelen bírói kezdeményezésre okot adó ügyben az alapügy felperesének kérelmét a Szocvtv. 39. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján utasították el, azaz éppen azért, mert a gondozott szülei jelen esetben meghaltak, és a szülők gyod-ra való jogosultságát korábban nem állapították meg.
- [21] 5. Az Alkotmánybíróság a Szocvtv. 39. § (1) bekezdés *a*) pontjának „a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekre tekintettel korábban már megállapították, de” fordulata alkotmányossági vizsgálata során nem látott okot arra, hogy eltérjen az Abh.-ban tett megállapításaitól, tekintettel arra, hogy a gyod jogintézményének lényegi vonásai a 2023. évi LX. törvény elfogadását követően sem változtak meg. Ezen korábbi megállapítások alapulvételével az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [22] 5.1. A gyod jogintézménye a hátrányos megkülönböztetés tilalma alaptörvényi rendelkezéseinek felhívhatósága szempontjából változatlanul a XV. cikk (1) bekezdése hatálya alá tartozik (Abh., Indokolás [14]).
- [23] 5.2. A gyod célja a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos és ezért önellátásra képtelen gyermekről való gondoskodás saját, a gyermekkel közös háztartásban, a gyermek életkorától függetlenül. Ennek megfelelően homogén csoportnak változatlanul mindazon, a Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozók tekinthetőek, akik a jogalkotó szándéka szerint gyod-ra jogosultak akkor, ha a saját, gyermekkel közös háztartásukban tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket nevelnek, a szülő pedig objektív módon nem tudja a gyermeket nevelni, vagy pedig arra nem jogosult (Abh., Indokolás [17]).
- [24] 5.3. A Szocvtv. 2023. július 22. napjától hatályos 39. § (1) bekezdése értelmében a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő helyett a Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozó változatlanul (az Abh.-ban vizsgált szabályozással megegyezően) négy esetben igényelheti a gyod-ot: (i) ha a szülő meghalt; (ii) ha a szülő a gyermek

állandó és tartós gondozásában saját egészségi állapota miatt akadályozottá vált; (iii) ha a szülő szülői felügyeleti joga a Ptk. 4:186. § (1) bekezdés *a)*, *c)*, *e)* vagy *h)* pontja vagy a 4:186. § (2) bekezdése alapján szünetel; (iv) ha a szülő szülői felügyeleti jogát a bíróság megszüntette.

- [25] Ezen négy eset közül az (i) és (ii) esetekben (a szülő halála, illetőleg a szülő egészségi állapota miatti akadályozottsága esetén) a hozzátartozó gyod-ra való jogosultságának ismételen feltételévé vált az, hogy a szülő ellátásra való jogosultságát korábban már megállapítsák, míg a (iii) és (iv) esetekben a jogalkotó ilyen feltételt nem támasztott. Mindez azonban azt is jelenti, hogy miközben a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket a saját háztartásában gondozó hozzátartozó mind a négy, a jogalkotó által elismert esetben jogilag és tartalmilag teljesen azonos módon végzi a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek ápolását, gondozását, addig a jogalkotó az (i) és (ii) esetekben (a szülő halála, illetőleg megromló egészségi állapota esetén) mégis elzárja a hozzátartozókat a gyod igénylésétől, méghozzá olyan okból, mely a gyermeket ténylegesen ápoló, gondozó hozzátartozó ráhatásától teljes mértékben független, és az adott esetben (például a szülő halála esetén) utólag sem pótolható, azaz az ellátásból való kizárás a véglegesség igényével, visszavonhatatlanul megvalósul (Abh., Indokolás [20]).
- [26] Tekintettel arra, hogy a gyod célja kifejezetten a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek saját háztartásban történő nevelése terhének elismerése (lásd az egyes szociális, gyermekvédelmi tárgyú, valamint egyéb kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2018. évi CXVII. törvény jogalkotói indokolását, illetőleg az Abh. Indokolásának [15] bekezdését), a Szocvtv. 39. § (1) bekezdés *a)* pontjának „a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekekre tekintettel korábban már megállapították, de” fordulata alkotmányosan elfogadható, észszerű indokolás nélküli különbségtételt valósít meg a homogén csoporton belül azáltal, hogy különbséget tesz azon esetek között, amikor a hozzátartozó a szülő halála vagy egészségromlása, illetőleg a szülői felügyeleti jog szünetelése vagy megszüntetése miatt gondozza saját háztartásában a tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeket.
- [27] 6. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a Szocvtv. 39. § (1) bekezdés *a)* pontjának „a szülőnek az ellátásra való jogosultságát a gyermekekre tekintettel korábban már megállapították, de” fordulata alaptörvény-ellenes. Figyelemmel arra, hogy az Alkotmánybíróság az Abh.-ban már ugyanezen jogszabályi fordulat alaptörvény-ellenességét a jelen határozatban foglaltakkal egyező indokolás alapján, az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelme miatt megsemmisítette, ezért az Alkotmánybíróság a Szocvtv. támadott rendelkezésének a hatálybalépésére visszamenőleges hatályú, 2023. július 22. napjával történő megsemmisítéséről határozott, a rendelkező részben foglaltak szerint.
- [28] Az Abtv. 45. § (2) bekezdése értelmében ha az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezés alapján megsemmisít egy egyedi ügyben alkalmazott jogszabályt, a

megsemmisített jogszabály az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható. Tekintettel arra, hogy a Szocvtv. 39. § (1) bekezdés *a)* pontjának vizsgált fordulata nem csupán a bírói kezdeményezésre okot adó egyedi ügyben eredményezhet alkotmányosan nem igazolható hátrányos megkülönböztetést, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 45. § (4) bekezdése alapján a megsemmisített jogszabályi rendelkezés általános alkalmazási tilalmának elrendeléséről határozott, a rendelkező rész 2. pontjában foglaltaknak megfelelően.

[29] 6. A határozatot az Abtv. 44. § (1) bekezdésének első mondata alapján közzé kell tenni a Magyar Közlönyben.

Budapest, 2024. december 3.

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre
az Alkotmánybíróság elnöke,
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
alkotmánybíró